

Η διαχείριση των ζητημάτων της σχολικής καθημερινότητας και η προστασία των Δικαιωμάτων των Παιδιών

Προβλήματα και πρακτικές αντιμετώπισής τους

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Ο ΣΤΠ και τα Δικαιώματα του Παιδιού

Παρεμβαίνει
στις σχέσεις
κράτους-πολίτη,
αλλά και στις
σχέσεις μεταξύ
ιδιωτών

Ο χάρτης των
παρεμβάσεων
είναι η Διεθνής
Σύμβαση για τα
Δικαιώματα του
Παιδιού

Ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

Διαχείριση
αναφορών πολιτών,
παιδιών, γονέων,
εκπαιδευτικών κλπ

Συνηγορία
(διαμόρφωση του
νόμου και γενικά του
θεσμικού πλαισίου)

Αυτοψίες

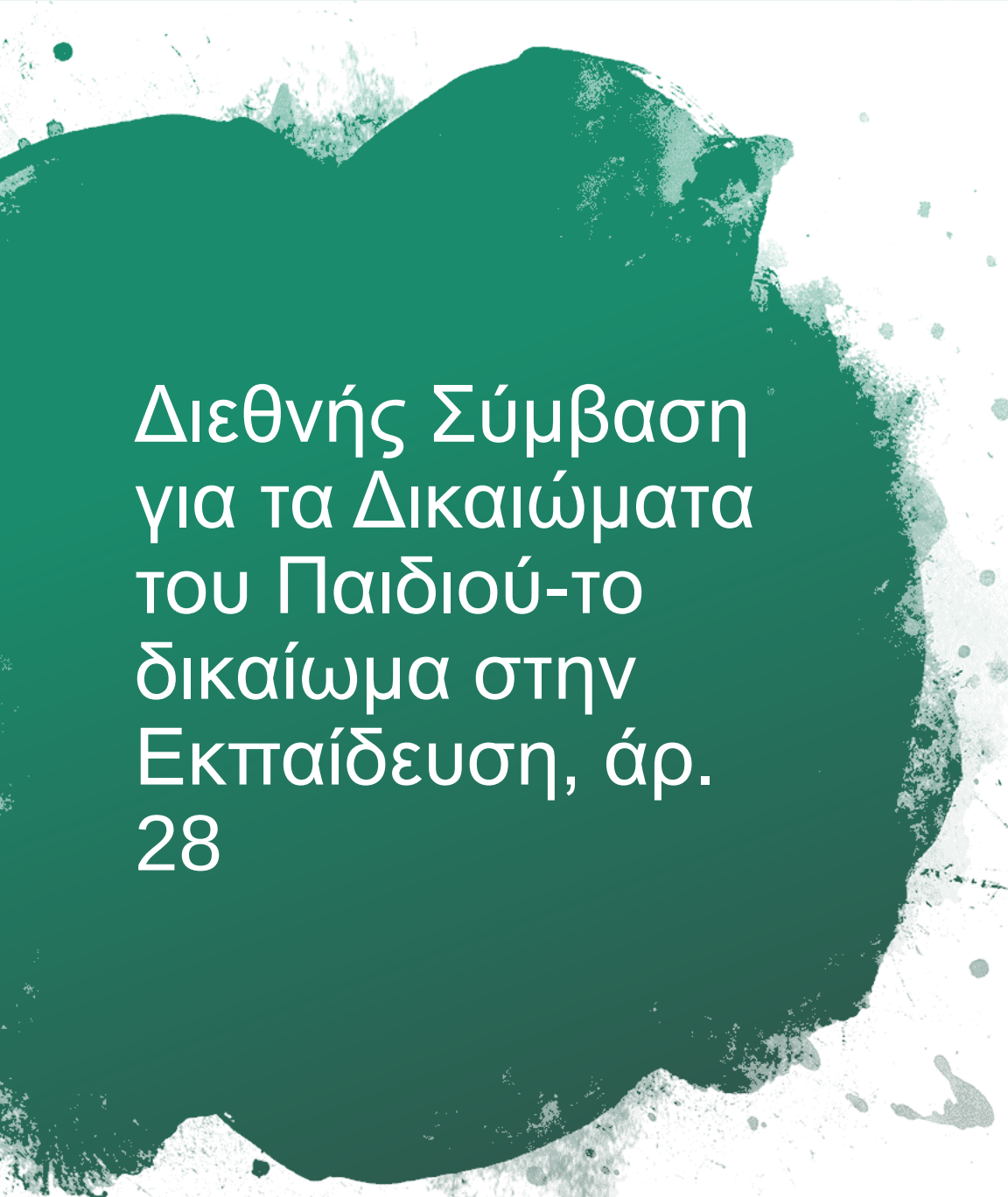
Επιστημονικό έργο
με δημοσίευση
εκθέσεων και υλικού

Παρεμβάσεις στο
πεδίο με παρουσία
σε σχολεία, ιδρύματα
(προαγωγικός ρόλος)

Το ιδιωτικό όφελος (επιστροφή της δαπάνης) σχετίζεται με το κέρδος που αποκομίζει ο ίδιος ο πολίτης από την κρατική επένδυση (μισθολογικό όφελος, καλύτερο επίπεδο υγείας, δεδομένου ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στην εκπαίδευση και στην υγεία, καλύτερες διαπροσωπικές σχέσεις)

Το κοινωνικό όφελος έχει πολλές διαστάσεις που περιλαμβάνουν μεγαλύτερη φορολογική βάση, χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας (και άρα δαπάνης στο συγκεκριμένο πεδίο), χαμηλότερη δαπάνη του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και πιο συμμετοχικούς και δραστήριους πολίτες συνολικά, αυξημένη κοινωνική συνοχή

Το κέρδος (η επιστροφή της κοινωνικής επένδυσης στην εκπαίδευση) σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού-το δικαίωμα στην Εκπαίδευση, άρ. 28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών:

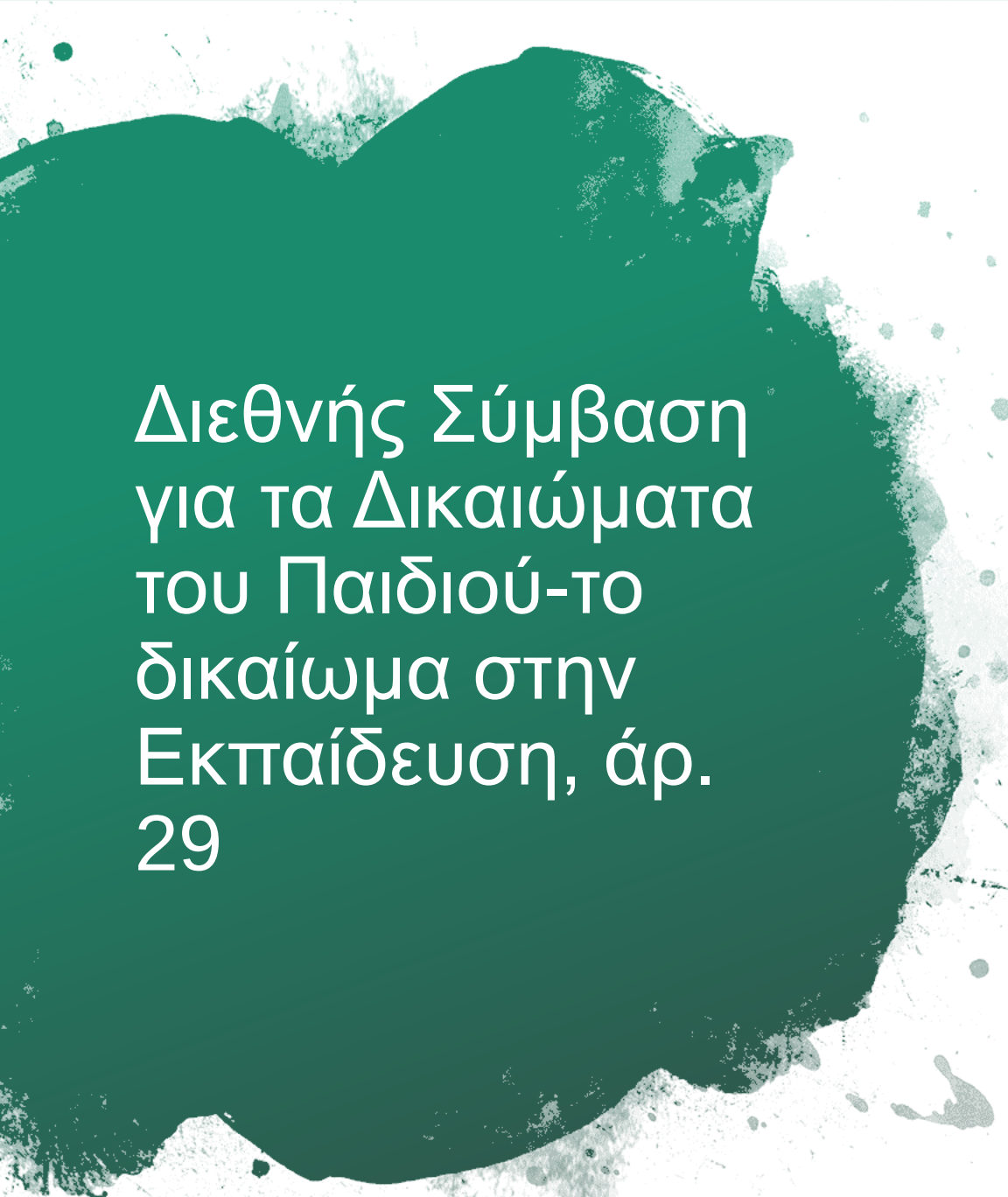
α. Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.

β. Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαφόρων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.

γ. Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.

δ. Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.

ε. Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών....

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού-το δικαίωμα στην Εκπαίδευση, άρ. 29

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί:

α. Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.

β. Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

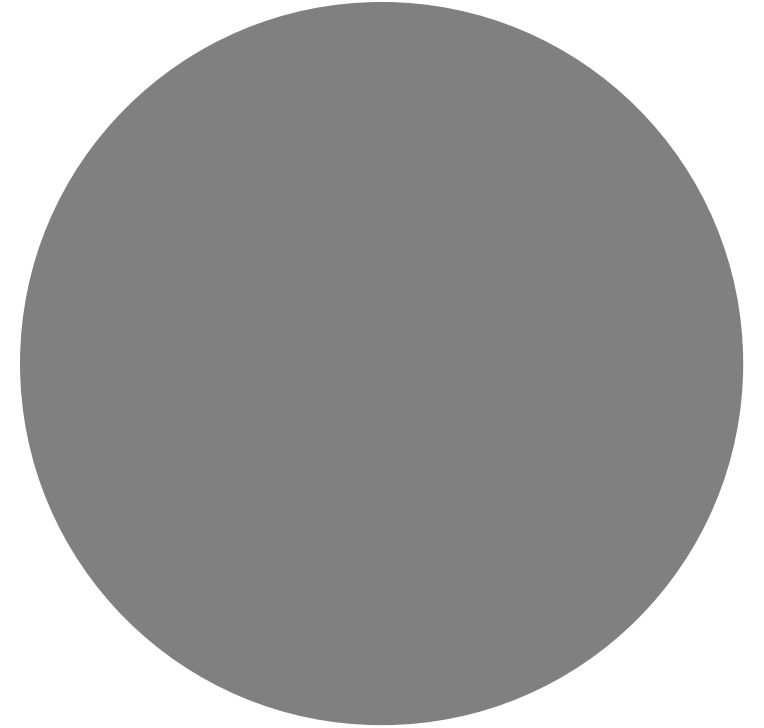
γ. Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις πολιτιστικές του αξίες, καθώς και του σεβασμού του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από το δικό του.

δ. Στην προετοιμασία του παιδιού για μία υπεύθυνη ζωή σε μία ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους του λαούς και τις εθνικιστικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.

ε. Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον....

- Ελλιπής επένδυση στο εκπαιδευτικό σύστημα με υλικούς και ανθρώπινους πόρους
- Απουσία συστηματικής επιμόρφωσης όλων των εκπαιδευτικών
- Διοικητική πολυπλοκότητα
- Κινητικότητα των αναπληρωτών
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων ΕΣΠΑ για την συμπλήρωση των αναγκών (παράλληλη στήριξη, αναπληρωτές)

Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Κακοποίηση-Παραμέληση

Παρά την ύπαρξη της πρόβλεψης του άρθρου 23 του ν. 3500/06 (αναφορά του περιστατικού στο διευθυντή της μονάδας και από εκείνον στις εισαγγελικές ή αστυνομικές αρχές) συχνά δεν καταγγέλλονται τα περιστατικά

Οι λόγοι μπορεί να είναι η άγνοια της πρόβλεψης, ο φόβος της μήνυσης από το γονέα ή της διατάραξης των σχέσεων με την τοπική κοινωνία, η κούραση, ο σκεπτικισμός για τα αντανάκλαστικά της Πολιτείας, η υπόσχεση να το κρατήσουν «μυστικό», η απροθυμία του/της Διευθυντή/ντριας, η αδυναμία αναγνώρισης

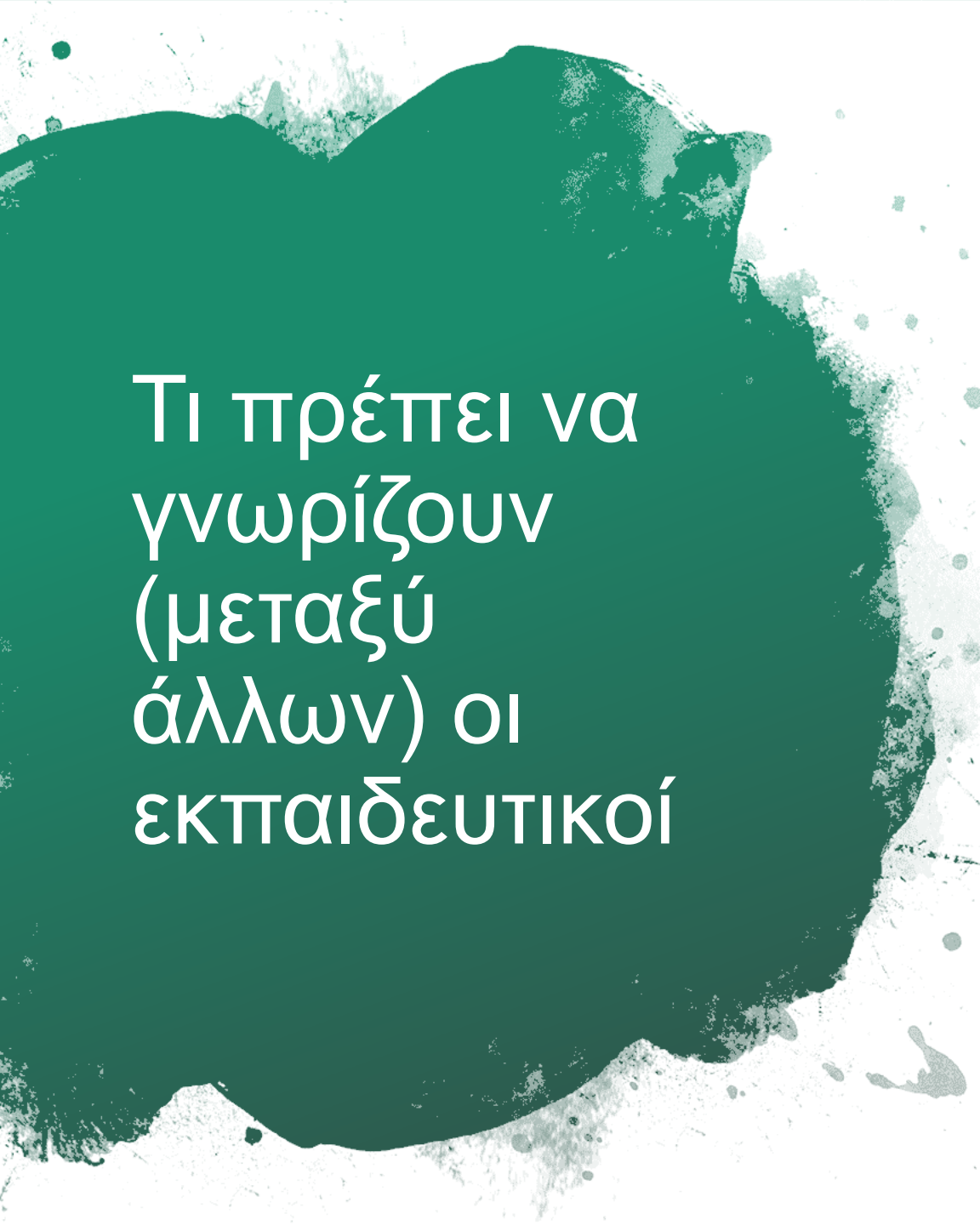
Κακοποίηση- Παραμέληση: Οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου

Έχει ήδη προωθήσει
σχέδιο διάταξης για
την νομική προστασία
εκπαιδευτικών
(μεταξύ άλλων) και
αναμένεται η
ανταπόκριση του
Υπουργείου

Εισηγείται την
ενδυνάμωση των
εκπαιδευτικών δια
μέσω της
συστηματικής
επιμόρφωσης

Επισκέπτεται τα
σχολεία με στόχο την
ενημέρωση και
υποστήριξη

Παρεμβαίνει, κατά τη
διαχείριση αναφορών
και διασυνδέει την
οικογένεια με φορείς
ψυχικής υγείας ή
διαβιβάζει στην
Εισαγγελία

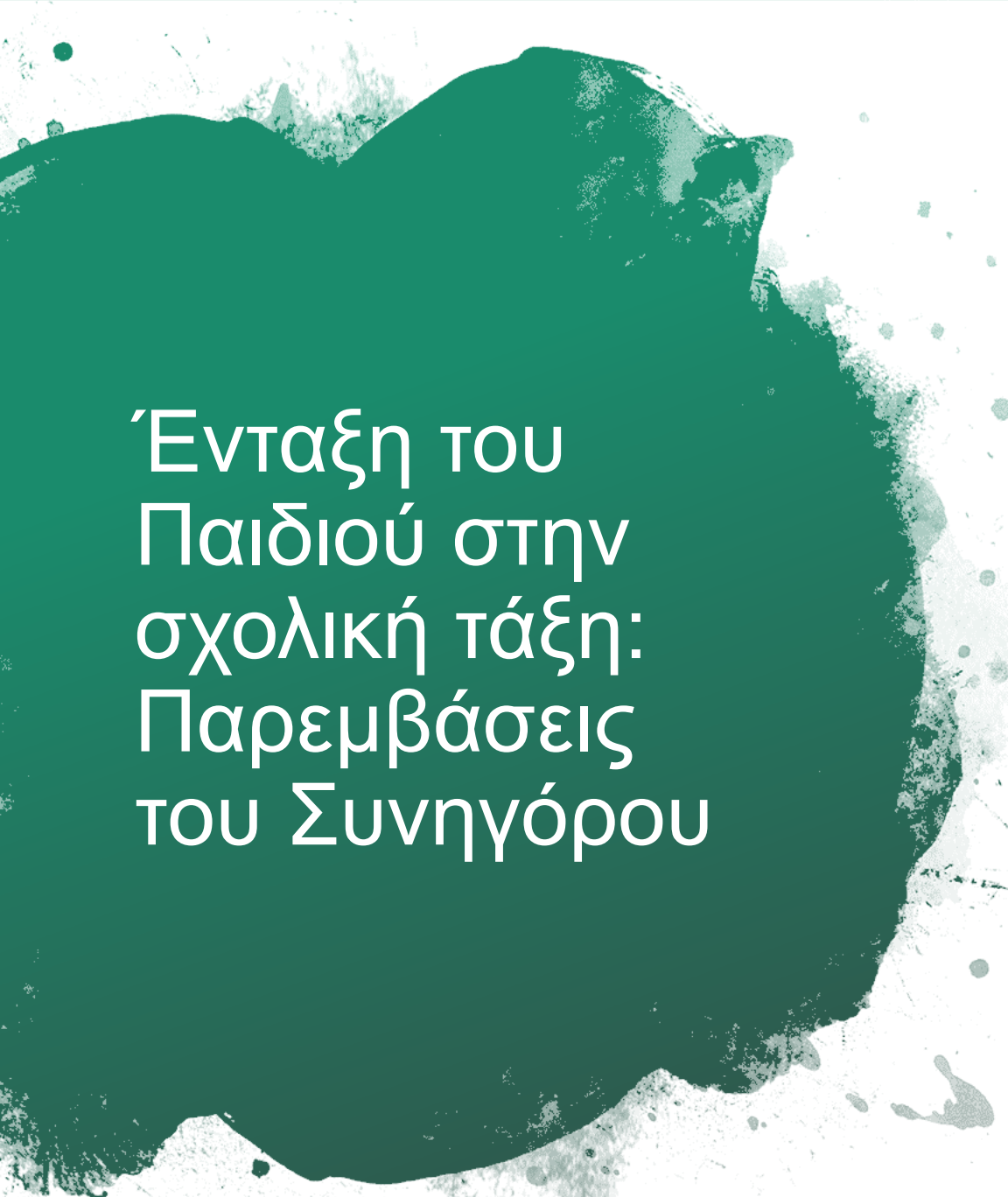
Τι πρέπει να γνωρίζουν (μεταξύ άλλων) οι εκπαιδευτικοί

- Δεν πρέπει να υποσχεθούν ότι θα κρατήσουν στα παιδιά ότι θα κρατήσουν «μυστικά»
- Δεν πρέπει να εκφέρουν κρίσεις κατά τη διάρκεια της αφήγησης των παιδιών
- Πρέπει να ακούσουν προσεκτικά το παιδί

Ένταξη του Παιδιού στη σχολική τάξη

Πληθυσμιακές ομάδες ή άτομα με διαφορετικές προκλήσεις (μειονοτικές ομάδες, παιδιά με αναπηρία, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, παιδιά προσφυγικής ή μεταναστευτικής προέλευσης, διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου κ.ο.κ

Επιζήμια επίπτωση στην εξέλιξη του Παιδιού και στην καλλιέργεια σεβασμού και ανοχής στα υπόλοιπα παιδιά της σχολικής τάξης

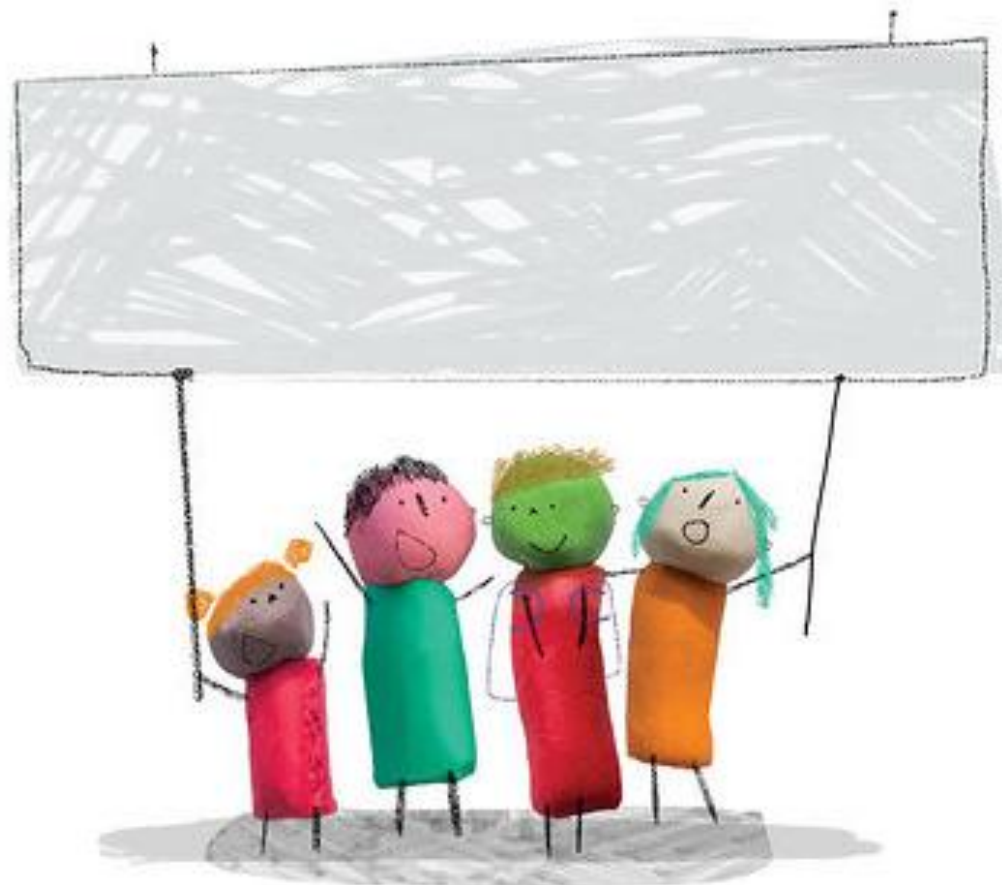

Ένταξη του Παιδιού στην σχολική τάξη: Παρεμβάσεις του Συνηγόρου

- Έχει παρέμβει για την αναβάθμιση των οικισμών μειονοτικών ομάδων, την κοινωνική υποστήριξη των ευάλωτων οικογενειών και την εξασφάλιση της μεταφοράς των παιδιών από και προς το σχολείο
- Έχει εισηγηθεί η επανειλημμένα την σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών μέσα από ένα ολοκληρωμένο και σύγχρονο εκπαιδευτικό πρωτόκολλο
- Παρεμβαίνει συστηματικά για την διασφάλιση της διευκόλυνση της ένταξης παιδιών προσφυγικής-μεταναστευτικής προέλευσης (ζητήματα εγγραφής, προαγωγής, μαθητικής διαρροής και κοινωνικών αντιδράσεων)

Μπλοκ ζωγραφικής : Οι περιπέτειες των παιδιών που ήρθαν από μακριά

...και υπάρχει κάτι από όλα αυτά, που θα ήθελες να το φωνάξεις και να γίνεις εσύ η φωνή του για να το ακούσι

Μελέτη μίας περίπτωσης περιστατικού ένταξης

Παιδί στο φάσμα των δ.α.δ

Γονείς λαμβάνουν διάγνωση και υποστήριξη από φορέα

Το παιδί εκδηλώνει (ιδίως στην αρχή) επιθετικότητα και διακόπτει τον ειρμό του μαθήματος

Οι υπόλοιποι γονείς διαμαρτύρονται και πιέζουν το/την διευθυντή/ντρια

Ο/η διευθυντής/ντρια ζητάει τη μετεγγραφή του παιδιού από τους γονείς

Οι σχέσεις μεταξύ των εμπλεκομένων διαρρηγνύονται

Ο Συνήγορος παρεμβαίνει για την άμβλυνση της έντασης και τη διασύνδεση με φορέα υποστήριξης του σχολείου

Διαζευγμένοι γονείς-Γονική μέριμνα και ενημέρωση

Συχνά οι εκπαιδευτικοί δεν γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν με το γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια του παιδιού, αλλά ζητάει να πληροφορηθεί για τη σχολική του πρόοδο ή να το δει στο σχολείο.

Ο Συνήγορος έχει ήδη παρέμβει για την επίλυση του ζητήματος και ήδη από το 2010 έχει εκδοθεί εγκύκλιος η οποία ορίζει μεταξύ άλλων ότι «η περιστασιακή επικοινωνία του παιδιού με το γονέα που δεν μένει μαζί του αλλά διατηρεί τη γονική μέριμνα αυτού δεν μπορεί να απαγορευθεί...» και ότι «η ενημέρωση του γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια...επιβάλλεται στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του σχολείου...»

Εκφοβισμός

- Επιθετική, εσκεμμένη, επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά, που αποτελεί κατάχρηση εξουσίας και εμπεριέχει ανισότητα στη δύναμη αντικειμενική ή αντιληπτή
- Εκδηλώνεται άμεσα-σωματικά (χτυπήματα κλπ), άμεσα-λεκτικά (προσβολές, σεξουαλικά υπονοούμενα κλπ), έμμεσα-κοινωνικά (εκβιασμοί, απειλές, διάδοση φημών και μυστικών, κοινωνική απομόνωση) και ηλεκτρονικά (χρήση εικόνων χωρίς άδεια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προσβολές και δυσφήμιση με τη χρήση του διαδικτύου κλπ)

Επικοινωνία γονέων- εκπαιδευτικών (περιπτωσιολογία)

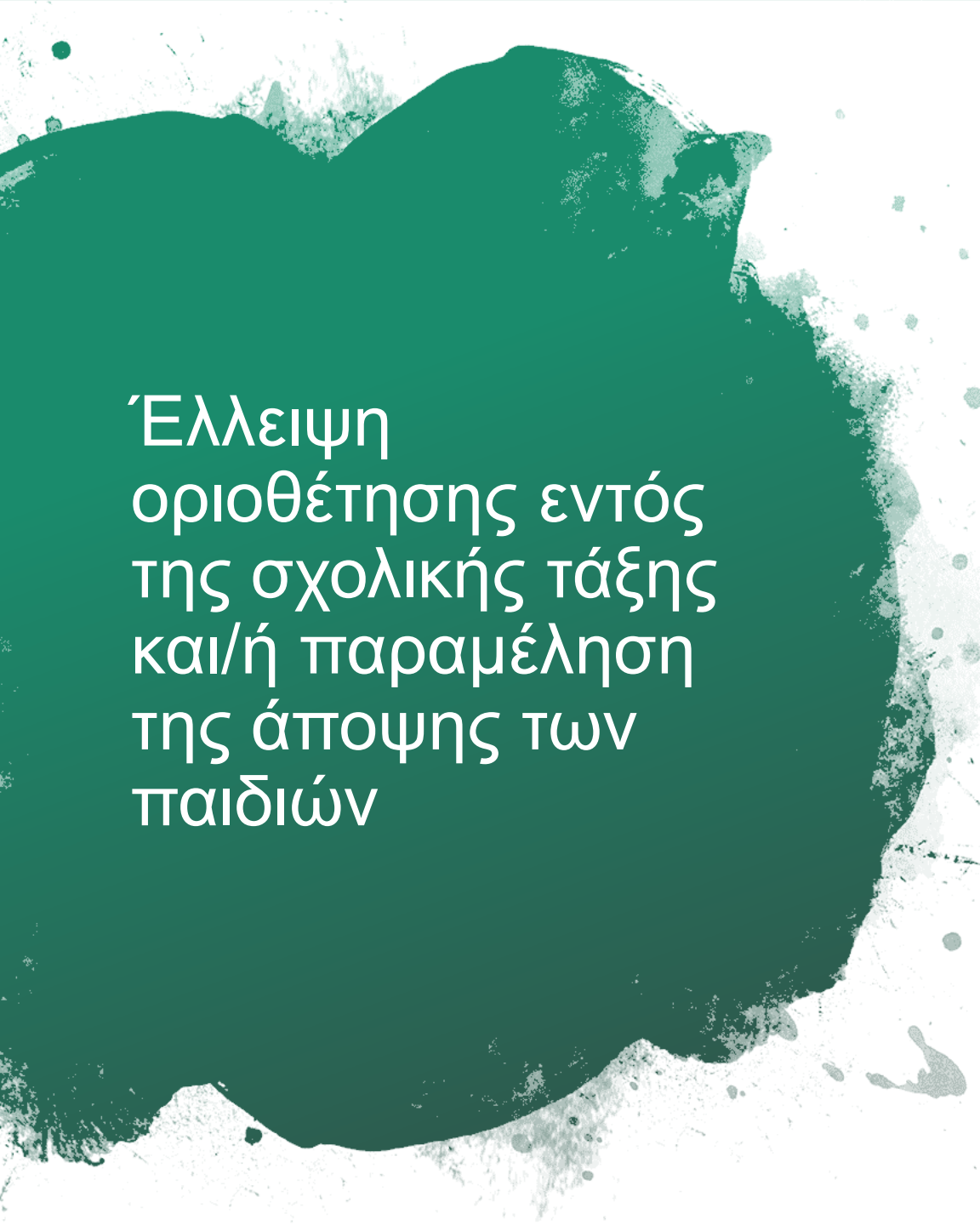
- Γονείς που παρεμβαίνουν απρόσφορα στο εκπαιδευτικό έργο
- Γονείς οι οποίοι δεν δέχονται τις υποδείξεις ή τις συστάσεις του εκπαιδευτικού, αμυνόμενοι ή προσπαθώντας να προστατέψουν το παιδί τους από το στιγματισμό
- Γονείς παραμελητικοί οι οποίοι δεν προσέρχονται καθόλου για ενημέρωση ή συνεργασία
- Δύσκολες υποθέσεις που απαιτούν την επιστράτευση, προσεκτικής ακρόασης, υπομονής και συντονισμένης επικοινωνίας
- Ειδικά για τους παραμελητικούς γονείς, συνίσταται η παρέμβαση και παρακολούθηση από κοινωνικές υπηρεσίες

Ανυπαρξία συλλογικών
διαδικασιών και επομένως
συντονισμένης
οριοθέτησης στο σχολείο

Επιβάρυνση της
καθημερινότητας
εκπαιδευτικών και
παιδιών

Ο Συνήγορος στο πλαίσιο
του προαγωγικού του
ρόλου, επισκέπτεται τα
σχολεία και ενθαρρύνει
την επικοινωνία και την
ανταλλαγή απόψεων
μεταξύ των εκπαιδευτικών

Έλλειψη συντονισμού και επικοινωνίας
μεταξύ των εκπαιδευτικών

Έλλειψη οριοθέτησης εντός της σχολικής τάξης και/ή παραμέληση της άποψης των παιδιών

- Λόγω του μεγάλου διοικητικού και παιδαγωγικού βάρους των εκπαιδευτικών η εκπαιδευτική διαδικασία αντιμετωπίζεται σε ορισμένες περιπτώσεις διεκπαιρευτικά
- Αυτή η στάση δεν ενθαρρύνει τη δημιουργία ενός οριοθετημένου πλαισίου, αλλά και δεν παρέχει τις προϋποθέσεις για τη δημιουργική ανταλλαγή απόψεων εντός της τάξης
- Και εδώ κρίνεται αναγκαία η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών

Οι προτάσεις του Συνηγόρου για την εκπαιδευτική κοινότητα

Οι νέες δομές Εκπαίδευσης

Είναι κληρονόμοι (και) των προβλημάτων των παλιών δομών (πχ καθυστερήσεις σε διαγνώσεις από τα ΚΕΣΥ λόγω της υποστελέχωσής τους)

Υπάρχει ασάφεια ή σύγχυση, που εκφράζεται από εκπαιδευτικούς σε σχέση με τις αρμοδιότητες τους

Υπάρχει σκεπτικισμός ή έλλειμμα εμπιστοσύνης σε σχέση με τις δυνατότητες τους να παρακολουθήσουν όλα τα σχολεία που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα τους

Το πεδίο των προκλήσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία

- Η παιδική ηλικία μπορεί να είναι μία μοναχική διαδρομή γεμάτη φόβους και υπαρξιακές αγωνίες
- Είναι μεγάλη η ανάγκη να μείνουμε ανοιχτοί και ανοιχτές στην έκφραση της γνώμης και στις ανάγκες των παιδιών
- Είναι σημαντικό να αποστασιοποιηθούμε από στερεότυπα στα οποία είμαστε και οι ίδιοι εκτεθειμένοι

Ευχαριστούμ
ε πολύ

800 11 32 000
(για παιδιά)

2131306605 και
703 (για ενήλικες)

cr@synigoros.gr

www.synigoros.gr

www.0-18.gr